

Havayolu taşımacılığında kullanılan biletlerin satışına aracılık eden acentelerin ödeme kaydedici cihaz fişi düzenleyip düzenleyemeyecekleri hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.34.19.02-019.01-1679
Tarih	29.09.2011

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Usul Grup Müdürlüğü

Sayı : B.07.1.GİB.4.34.19.02-019.01-1679

29/09/2011

Konu : Havayolu taşımacılığında kullanılan biletlerin satışına aracılık eden acentelerin ödeme kaydedici cihaz fişi düzenleyip düzenleyemeyecekleri.

İlgide (a)'da kayıtlı özelge talep formunuz ile ilgi (b)'de kayıtlı dilekçeniz ve eklerinin incelenmesi neticesinde; seyahat acentesi olarak faaliyet gösteren firmanızın komisyon karşılığında uçak bileti satışlarına aracılık ettiği, bu komisyon gelirlerinden firmalarına ait biletlerin elektronik ortamda ilgili havayolu şirketlerince direkt olarak müşterileri adına düzenlediği belirtilerek, fatura düzenleme haddini aşmayan ve nihai tüketicilerden alınan komisyon bedelleri için ödeme kaydedici cihaz fişi kullanılıp kullanılamayacağı hususunda görüş talep edildiği anlaşılmaktadır.

Bilindiği üzere, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun "Ticari kazancın tarifi" başlıklı 37 nci maddesinde "Her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazançlar ticari kazançtır.

...

Ticari kazanç, Vergi Usul Kanunu hükümlerine ve bu kanunda yazılı gerçek (Bilanço veya işletme hesabı esası) veya basit usullere göre tespit edilir." hükmü yer almıştır.

Kanunun 38 inci maddesinde; "Bilanço esasına göre ticari kazanç, teşebbüsdeki öz sermayenin hesap dönemi sonunda ve başındaki değerleri arasındaki müsbet farktır. Bu dönem zarfında sahip veya sahiplerce:

1. İşletmeye ilave olunan değerler bu farktan indirilir;
2. İşletmeden çekilen değerler ise farka ilave olunur." hükmüne yer verilmiş,

Aynı Kanunun 39 uncu maddesinde ise; "İşletme hesabı esasına göre ticari kazanç, bir hesap dönemi içinde elde edilen hasılat ile giderler arasındaki müspet farktır.

(Elde edilen hasılat, tahsil olunan paralarla tahakkuk eden alacakları; giderler ise, tediye olunan ve borçlanılan meblağları ifade eder.)

Emtia alım ve satımı ile uğraşanlarda ticari kazancın bulunması için hesap dönemi sonundaki emtia mevcudunun değeri hasılat, dönem başındaki emtia mevcudunun değeri ise giderlere ilave olunur.

Ticari kazancın bu suretle tespit edilmesi sırasında Vergi usul Kanunu'nun değerlemeye aithükümleri ile bu kanunun 40 ve 41inci maddeleri hükümlerine uyulur." hükmü yer almıştır.

Bu hükümlere göre; tur acentesi olarak uçak bileti satışlarından bilet başına elde ettiğiniz komisyon kazancının ticari kazanç hükümlerine göre vergilendirilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 227 nci maddesinin birinci fıkrasında, bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça bu Kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait kayıtların tevsikinin mecbur olduğu hükme bağlanmış, 229 uncu maddesinde fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafında müşteriye verilen ticari vesika olarak tanımlanmış, 232 nci maddesinde fatura kullanmak mecburiyetinde olan mükellefler sayılmış, 233 üncü maddesinde de birinci ve ikinci sınıf tüccarlarla kazancı basit usulde tespit edilenler ve defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerin, fatura vermek mecburiyetinde olmadıkları mal satışları veya hizmet bedellerini perakende satış fişi, makineli kasaların kayıt ruloları veya giriş ve yolcu taşıma biletleri ile tevsik edecekleri belirtilmiştir.

Anılan Kanunun 227/4 üncü ve mükerrer 257 nci maddelerinin verdiği yetkiye istinaden, hava yolu taşımacılığı yapanların, gerek yurt dışı gerekse de yurtiçi uçuşlarına ilişkin IATA kuralları çerçevesinde satış işlemlerine ait kayıtlarının dayanağı olarak tanzim edilen yolcu taşıma biletlerine

ilişkin esaslar 334 sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde düzenlenmiş olup, söz konusu Tebliğin "I.1. Elektronik Ortamda Düzenlenecek Yolcu Biletleri" başlıklı bölümde; "Hava yolu taşımacılığı yapan IATA üyesi şirketler tarafından, aşağıdaki asgari bilgileri içeren ve fatura yerine geçen "Elektronik Yolcu Bileti" düzenlenebilecektir.

Bu biletlerde;

a) -Düzenleyenin adı-soyadı/unvanı, adresi, bağlı olduğu vergi dairesi, vergi kimlik numarası,

- Yolcunun adı-soyadı, varsa vergi dairesi ve vergi kimlik numarası, T.C. Kimlik numarası,

- Düzenlenme tarihi,

- Seri ve sıra numarası (seri no olarak bileti düzenleyenler her müstakil şube veya acentenin harf veya rakamlardan oluşan kod numarası, sıra numarası olarak da havayolu şirketinin IATA nezdindeki kod numarası ile başlayan toplam 13 haneli bilet numarası)

- Yapılan hizmetin nevi ve tutarı

yer alacaktır.

..." açıklamalarına yer verilmiştir.

Öte yandan, 49 seri No.lu Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanunla İlgili Genel Tebliğ ile; 1618 sayılı Kanun uyarınca kurulan seyahat acenteleri, ilan ve reklamcılık faaliyeti ile iştigal edenler ödeme kaydedici cihaz kullanma mecburiyeti dışında bırakılmıştır.

Yukarıda yer alan hüküm ve açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, şirketinizin uğraştığı faaliyet konuları itibariyle ödeme kaydedici cihaz kullanma mecburiyeti bulunmamaktadır. Ancak, acentenizin istemesi halinde muhtelif havayolu şirketlerine ait uçak biletlerinin satışı karşılığında Vergi Usul Kanununun 232 nci maddesinde beş bent halinde sayılanlar dışında kalan kişilerden tahsil ettiğiniz fatura düzenleme haddinin altında kalan komisyon bedelleri için ödeme kaydedici cihaz kullanmanızda yasal bir engel bulunmamakta olup, bu kişilerin istemesi halinde ise şirketinizce fatura düzenleneceği tabiidir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026